

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

Brüssel, 27. veebruar 2014
(OR. en)

2011/0405 (COD)

PE-CONS 126/13

COEST 391
COMAG 124
PESC 1487
RELEX 1131
FIN 913
CADREFIN 353
DEVGEN 321
CODEC 2867

ÕIGUSAKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse
Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) nr .../2014,**

...

millega luuakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 209 lõiget 1 ja artikli 212 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

¹ ELT C 11, 15.1.2013, lk 77.

² ELT C 391, 18.12.2012, lk 110.

³ Euroopa Parlamendi 11. detsembri 2013. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Käesoleva määrusega luuakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend, mis kuulub Euroopa Liidu välispoliitikat otse toetavate õigusaktide hulka. Sellega asendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1638/2006,¹ mis kaotas kehtivuse 31. detsembril 2013.
- (2) Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikliga 8 on ette nähtud, et liit arendab naabruses asuvate riikidega privilegeeritud suhteid, mille eesmärk on luua heaolu ja heanaaberlikkuse ala, mis rajaneb liidu väärtustel ja mida iseloomustavad koostööl põhinevad tihedad rahumeelsed suhted.
- (3) Liit pakub Euroopa naabruspoliitika raames Euroopa naabruses asuvatele riikidele privilegeeritud suhteid, mis põhinevad selliste väärtuste ja põhimõtete vastastikusel austamisel ja edendamisel nagu demokraatia ja inimõigused, õigusriik, hea valitsemistava, turumajanduse põhimõtted ning jätkusuutlik ja kaasav areng. Sellega nähakse vajaduse korral ette raamistik suurema liikuvuse ja inimestevaheliste kontaktide tihendamise jaoks, kasutades selleks eelkõige viisalihtsustus- ja tagasivõtulepinguid ning, iga juhtumi puhul eraldi, viisanõude kaotamist.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1638/2006, millega kehtestatakse üldsätted Euroopa naabus- ja partnerlusinstrumendi loomise kohta (ELT L 310, 9.11.2006, lk 1).

- (4) Alates Euroopa naabruspoliitika rakendamisest on suhted partnerriikidega tugevnenud ning poliitika on toonud reaalselt kasu nii liidule kui ka liidu partnerriikidele, hõlmates piirkondlike algatuste käivitamist ja demokratiseerimise toetamist Euroopa naabruskonnas. Mitmed olulised arengud Euroopa naabruskonnas tõid 2011. aastal kaasa Euroopa naabruspoliitika tervikliku strateegilise läbivaatamise. Läbivaatamine näeb muu hulgas ette suurema toetuse andmise partneritele, kes on pühendunud demokraatliku ühiskonna ülesehitamisele ja reformide elluviimisele, järgides stiimulipõhist lähenemisviisi („rohkema eest rohkem”) ja „vastastikuse vastutuse” põhimõtteid, partnerlust ühiskondadega ning diferentseeritumat ja konkreetsete partnerriikide vajadustest lähtuvat lähenemisviisi. Käesoleva määrusega tuleks luua selged seosed Euroopa naabruspoliitika poliitilise raamistiku ja käesoleva määruse alusel antava toetuse vahel.
- (5) Käesoleva määrusega tuleks toetada selliste poliitiliste algatuste rakendamist, mis on andnud panuse Euroopa naabruspoliitika kujundamisse: idapartnerlus liidu ja tema idanaabrite vahel, partnerlus demokraatia ja ühise heaolu nimel ja Vahemere Liit lõunanaabruses. Kõnealused algatused on strateegiliselt tähtsad ja loovad samuti olulise poliitilise raamistiku suhete tugevdamisel partnerriikidega ja partnerriikide endi vahel, tuginedes vastastikuse ja ühise vastutuse ning kohustuste põhimõtetele. Käesoleva määrusega tuleks toetada ka piirkondliku koostöö rakendamist kogu Euroopa naabruskonnas, muu hulgas põhjamõõtme või Musta mere sünergia raames, samuti (eelkõige piiriülese koostöö puhul) makropiirkondlike strateegiate välisaspekte.

- (6) Käesoleva määruse eesmärkide saavutamisel tuleks liidu toetuse ettevalmistamises, rakendamises ja järelevalves asjakohaselt kaasata välistegevuse partnereid, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioone ja kohalikke omavalitsusi, võttes arvesse nende tähtsat rolli. Käesolev määrus peaks samuti toetama kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkuse suurendamist tõhusa siseriikliku ja kohaliku vastutuse võtmise tagamisel ning täisväärtuslikul osalemisel demokratiseerimisprotsessides.
- (7) Käesolevas määruses tunnistatakse Venemaa Föderatsiooni eristaatust nii liidu naabrina kui ka strateegilise partnerina selles piirkonnas.
- (8) Nii käesoleva määruse kui ka Euroopa Arengufondi (ERDF) kohast abi tuleks anda piiriülese koostöö programmidele ühelt poolt liikmesriikide ja teiselt poolt partnerriikide ja/või Venemaa Föderatsiooni vahel („muud piiriüleses koostöös osalevad riigid”) liidu välispiiridel, et soodustada piirnevate piirialade integreeritud ja jätkusuutlikku piirkondlikku arengut ja koostööd ning harmoonilist territoriaalset integratsiooni liidu piires ja naabruses asuvate riikidega. Piiriülese koostöö tõhusa rakendamise tagamiseks on oluline ühtlustada vajaduse korral menetlused Euroopa territoriaalse koostöö kontekstis toimivate menetlustega.

- (9) Lisaks on oluline edendada ja soodustada koostööd liidu ja partnerriikide ning muude osalevate riikide vahel nende ühiseks hüvanguks, eelkõige pakutud vahendite parima ja tulemuslikuma koordineerimise ning liidu eelarve sisemiste ja välimiste rahaliste vahendite ressursside ühendamise kaudu, eelkõige piiriülese koostöö, piirkondlike projektide ja liidule huvi pakkuvate taristuprojektide jaoks, mis hõlmavad naabruses asuvaid riike ja muid koostööpiirkondi.
- (10) Piiriüleses koostöös peaks olema võimalik osaleda ka Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) riikide piiriäärsed territoriaalüksustel ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr .../2014^{1*} I lisa toetusesaajate hulgas loetletud asjaomastel territoriaalüksustel. EMP riigid peaksid jätkama piiriülese koostöö programmides osalemist oma vahenditega.
- (11) Eeldatakse, et piiriüleses ja piirkondlikus koostöös osalevad liikmesriigid, partnerriigid ja muud osalevad riigid tagavad kaasrahastamise. Sellega tugevdatakse riigi omalust, suurendatakse programmide rahastamiseks kasutada olevaid vahendeid ja soodustatakse kohalike sidusrühmade osalemist.
- (12) Käesolevas määruses kasutatud mõistete ühtlustamiseks Euroopa territoriaalse koostöö puhul kasutatavate mõistetega tuleb piiriülese koostöö programmide rakendusdokumendid ümber nimetada ühisteks rakendusprogrammideks.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu .. määrus (EL) nr .../2014, millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA II) (ELT L ...).

* Väljaannete talitus: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 123/13 (2011/0404 (COD)) sisalduva määruse number ja pealkiri ning joonealusesse märkusesse selle kuupäev ja ELT avaldamisviide.

- (13) Toetused, mida antakse naabruses asuvatele riikidele Euroopa naabruspoliitikaga loodud raamistikus, peaksid olema kooskõlas liidu välispoliitika ja eelkõige tema arengupoliitika eesmärkide ja põhimõtetega ning ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga. Tagada tuleb ka kooskõla liidu sisepoliitika ja õigusaktide välismõõtmega.
- (14) Liit peaks oma välistegevuse mõju optimeerimiseks püüdma olemasolevaid vahendeid võimalikult tõhusalt kasutada. See tuleks saavutada liidu välistegevuse rahastamisvahendite sidususe ja täiendavuse abil ning luues koostoime Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi, liidu välistegevuse muude rahastamisvahendite ja liidu muude poliitikameetmete vahel. Lisaks peaks see hõlmama liidu välistegevuse rahastamisvahendite raames välja töötatud programmide vastastikust tugevdamist.
- (15) ELi ja Aafrika ühisstrateegia on oluline suhetes Vahemere piirkonna Põhja-Aafrika riikidest naabritega.
- (16) Liit ja tema liikmesriigid peaksid igaüks omalt poolt parandama naabruses asuvate riikidega arendatava koostöö poliitika ühtsust, tõhusust ja täiendavust. Liidu koostöö ja liikmesriikide koostöö vastastikuse täiendavuse ja tugevdamise tagamiseks on asjakohane näha ette ühisprogrammid, mida tuleks rakendada alati, kui see on võimalik ja asjakohane. Samuti tuleks tagada koostöö ja tegevuse koordineerimine muude kolmandatest riikidest abiandjatega.

- (17) Käesoleva määruse kohane liidu toetus tuleb põhimõtteliselt viia vastavusse partnerriikide vastavate riiklike või kohalike strateegiate ja meetmete ning vajaduse korral ka Venemaa Föderatsiooni strateegiate ja meetmetega.
- (18) Komisjon peaks leidma saadaolevate ressursside kasutamiseks kõige tõhusama viisi, kasutades võimendava mõjuga rahastamisvahendeid. Nimetatud mõju saaks suurendada rahastamisvahendite investeeritud ja saadud vahendite kasutamise ja taaskasutamise võimaldamise kaudu.
- (19) Kliimamuutustega võitlemine on liidu jaoks väga oluline ülesanne ning selles vallas on vaja kiiresti tegutseda rahvusvahelisel tasandil. Komisjoni 29. juuni 2011. aasta juuni teatise „Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks olev eelarve” on märgitud kavatsus suurendada liidu eelarve kliimaga seotud osa vähemalt 20 % ning käesolev määrus peaks aitama seda eesmärki saavutada.
- (20) Liidu siseturueeskirjadega kooskõlas olev stabiilne energeetika- ja ressursidealane koostööraamistik naaberriikidega aitab suurendada liidu julgeolekut nimetatud valdkonnas.
- (21) Sooline võrdõiguslikkus, vähemuste hulka kuuluvate isikute õigused ning diskrimineerimise ja ebavõrdsuse vastu võitlemine on kõigi käesoleva määruse kohaste meetmete võtmisel läbivad eesmärgid.

- (22) Liit on võtnud endale suhetes oma partneritega kõikjal maailmas kohustuse edendada inimväärse töö tagamist, sotsiaalset õiglust ning ratifitseerida ja tõhusalt rakendada rahvusvaheliselt tunnustatud tööstandardid (mis hõlmavad lapstööjõu kasutamise kaotamist) ja mitmepoolsed keskkonnalepingud.
- (23) Käesoleva määrusega kehtestatakse selle kohaldamisajaks rahastamispakett, mis on igaaastase eelarvemenetluse käigus Euroopa Parlamendile ja nõukogule peamiseks juhiseks 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe (Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta)¹ punkti 17 tähenduses.
- (24) Liidu finantshuvid peaksid olema kaitstud proportsionaalsete meetmete kaudu kogu kulutuste tegemise tsükli jooksul, kaasa arvatud rikkumiste ärahoidmine, avastamine ja uurimine, kaotatud, valesti makstud või valesti kasutatud rahaliste vahendite sissenõudmine ja vajaduse korral trahvide määramine. Neid meetmeid tuleks võtta kooskõlas rahvusvaheliste organisatsioonide ja kolmandate riikidega sõlmitud kohaldatavate lepingutega.

¹ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

- (25) Käesoleva määruse kohase liidu toetuse kohandamiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta käesoleva määruse alusel antava liidu toetuse prioriteetide nimekirja ja programmitüübi kaupa rahaliste vahendite jaotust. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (26) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused.
- (27) Mitmeaastaste ühtsete toetusraamistike, muude programmdokumentide ja rakenduseeskirjadega, millega sätestatakse piiriülese koostöö erisätted, seotud rakendusvolitusi tuleks teostada vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 182/2011¹.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (28) Võttes arvesse selliste rakendusaktide iseloomu, eelkõige nende mõju poliitika kujundamisele ja nende finantsmõju, tuleks nende vastuvõtmiseks põhimõtteliselt kohaldada kontrollimenetlust, välja arvatud meetmete puhul, mille finantsmõju on väike.
- (29) Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrusega (EL) nr .../2014^{1*} kehtestatakse liidu välistegevuse rahastamisvahendite rakendamise ühised eeskirjad ja menetlused.
- (30) Euroopa välisteenistuse korraldus ja toimimine on sätestatud nõukogu otsuses 2010/427/EL².

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) nr .../2014, millega kehtestatakse liidu välistegevuse rahastamisvahendite rakendamise ühised eeskirjad ja menetlused (ELT L ...).

* Väljaannete talitus: palun lisada teksti dokumendis PE-CONS 130/13 ((2011/0415 (COD) sisalduva määruse kuupäev, number ja joonealusesse märkusesse selle kuupäev, number ja avaldamisviide.

² Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/427/EL, millega määratakse kindlaks Euroopa välisteenistuse korraldus ja toimimine (ELT L 201, 3.8.2010, lk 30).

- (31) Euroopa naabruses asuvates riikides, kus poliitika üks põhieesmärkidest on selle vastavusse viimine liidu eeskirjade ja normidega, saab liit anda oma toetust kõige paremini käesoleva määruse alusel. Teatavat konkreetset toetust saab anda vaid liidu tasandil. Liikmesriikide üleminekukogemused võivad aidata kaasa ka reformide edule Euroopa naabruses asuvates riikides ning universaalsete põhiväärtuste edendamisele Euroopa naabruses.
- (32) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetmete ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (33) On asjakohane viia käesoleva määruse kohaldamisaeg kooskõlla nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013¹ kohaldamisajaga. Seetõttu tuleks käesolevat määrust kohaldada alates 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2020,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

¹ Nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 884).

I JAOTIS

EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

Artikkel 1

Üldeesmärk ja reguleerimisala

1. Käesoleva määrusega luuakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend, eesmärgiga liikuda edasi liitu ja I lisas loetletud riike ja territooriume („partnerriigid”) hõlmava ühise heaolu ja heanaaberlikkuse ala suunas, arendades privilegeeritud suhteid, mis kooskõlas ELi lepinguga põhinevad koostööl, rahul ja julgeolekul, vastastikusel vastutusel ning ühisel pühendumisel demokraatia, õigusriigi põhimõtte ja inimõiguste austamise universaalsetele põhiväärtustele.
2. Käesoleva määruse kohast liidu toetust kasutatakse partnerriikide ja piiriüleses koostöös osalevate piirkondade hüvanguks. Seda võib kasutada ka liidu ja partnerriikide ühiseks hüvanguks.
3. Käesoleva määruse kohast liidu toetust võib kasutada ka selleks, et võimaldada Venemaa Föderatsioonil osaleda piiriüleses koostöös, liidu osalusega piirkondlikus koostöös ning mitmeid riike hõlmavates vastavates programmides, sealhulgas hariduse alal tehtavas koostöös, eelkõige üliõpilasvahetuses.

4. Kolmandate riikidega peetava dialoogi ja nendega tehtava koostöö abil ning rahvusvahelise õiguse põhimõtteid järgides edendab, arendab ja tugevdab liit selliseid liidu aluseks olevaid väärtusi nagu vabadus, demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ja jagamatus ning austamine ning võrdõiguslikkuse ja õigusriigi põhimõtted. Sellest tulenevalt peab käesoleva määruse kohane rahastamine olema kooskõlas nende väärtuste ja põhimõtetega, samuti liidu rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustustega, võttes arvesse asjakohaseid liidu poliitikaid ja seisukohti.

Artikkel 2

Liidu toetuse erieesmärgid

1. Käesoleva määruse kohase liidu toetusega keskendutakse tõhusama poliitilise koostöö, tõelise ja jätkusuutliku demokraatia ja järkjärgulise majandusliku integratsiooni ja tugevdatud partnerluse edendamisele liidu ja partnerriikide vahel ning eelkõige partnerlus- ja koostöölepingute, assotsieerimislepingute või muude olemasolevate või tulevaste lepingute ja ühiselt heakskiidetud tegevuskavade või nendega võrdväärsete dokumentide rakendamisele.

2. Käesoleva määruse kohane liidu toetus on eelkõige suunatud järgmistele valdkondadele:
- a) inimõiguste ja põhivabaduste, õigusriigi, võrdõiguslikkuse põhimõtte ja diskrimineerimise kõikide vormide vastu võitlemise edendamine, tõelise ja jätkusuutliku demokraatia rajamine, hea valitsemistava edendamine, korruptsiooni vastu võitlemine, institutsioonilise suutlikkuse suurendamine kõikidel tasanditel ning sotsiaalpartnereid hõlmava jõudsalt edeneva kodanikuühiskonna arendamine;
 - b) järkjärgulise integratsiooni poole püüdlemine liidu siseturul ning tõhusa sektoripõhise ja mitmeid sektoreid hõlmava koostöö arendamine, sh õigusaktide ühtlustamine liidu ja muude asjakohaste normidega ja nendele lähendamine ning parem juurdepääs turule, muu hulgas laiaulatuslike vabakaubanduspiirkondade kaudu, asjaomaste institutsioonide väljaarendamine ja investeeringud, eelkõige võrkudevahelistesse ühendustesse;
 - c) tingimuste loomine seadusliku rände paremaks korraldamiseks ja hästihallatava inimeste liikuvuse tõhustamiseks, kooskõlas rännet ja liikuvust käsitleva ELi üldise lähenemisviisiga seni sõlmitud ja tulevaste kokkulepete rakendamiseks ning inimestevaheliste kontaktide edendamiseks, eelkõige seoses kultuurilise, haridusalase, kutse- või sporditegevusega;

- d) kõiki aspekte hõlmava aruka, jätkusuutliku ja kaasava arengu toetamine; vaesuse vähendamine, sh erasektori arendamine ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamine; suutlikkuse suurendamise edendamine teaduses, hariduses, eelkõige kõrghariduses, tehnoloogias, teadus- ja innovatsioonitegevuses; sisemise majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, maaelu arengu, rahvatervise, keskkonnakaitse, kliimameetmete ja katastroofidele vastupanu võime edendamine;
 - e) usaldusväarsuse suurendamise, heanaaberlike suhete ja muude meetmete edendamine, mis aitavad parandada igakülgset julgeolekut ning hoida ära konflikte (ka pikaajalisi) või neid lahendada;
 - f) allpiirkondliku, piirkondliku ja Euroopa naabruskonna tasandi ning piiriülese koostöö tõhustamine.
3. Lõigetes 1 ja 2 sätestatud erieesmärkide saavutamist hinnatakse eelkõige Euroopa naabruspoliitika rakendamist kajastavate asjakohaste liidu perioodiliste aruannete alusel; lõike 2 punktide a, d ja e puhul rahvusvaheliste organisatsioonide ja muude asjaomaste asutuste määratud asjakohaste näitajate alusel; lõike 2 punktide b, c ja d puhul vajaduse korral selle alusel, mil määral on partnerriigid liidu õigusraamistiku üle võtnud ning lõike 2 punktide c ja f puhul vajalike lepingute ja koostöömeetmete arvu alusel.

Erimeetmete saavutamist mõõtvad näitajad peavad olema eelnevalt määratletud, selged, läbipaistvad, vajaduse korral riigipõhised ja mõõdetavad ning hõlmama muu hulgas piisava järelevalve all korraldatud demokraatlikke valimisi, inimõiguste ja põhivabaduste austamist, sõltumatut kohtusüsteemi, koostööd vabaduse, turvalisuse ja õiguse küsimustes, korruptsioonitaset, kaubavooge, soolist võrdõiguslikkust ja näitajaid, mille abil on võimalik mõõta riigisiseseid majanduslikke erinevusi, sealhulgas tööhõive taset.

4. Käesoleva määruse kohast liidu toetust võib kasutada ka muudes asjakohastes valdkondades, kui see on kooskõlas Euroopa naabruspoliitika üldiste eesmärkidega.

Artikkel 3

Poliitikaraamistik

1. Partnerlus- ja koostöölepingud, assotsieerimislepingud ning muud kehtivad või tulevased lepingud, millega kehtestatakse suhted partnerriikidega, asjakohased komisjoni teatised, Euroopa Ülemkogu järelused ja nõukogu järelused, samuti asjakohased tippkohtumiste deklaratsioonid või ministrite ja Euroopa naabruspoliitika partnerriikide kohtumistel (sealhulgas idapartnerluse ja Vahemere Liidu kontekstis) vastu võetud järelused ning samuti asjakohased Euroopa Parlamendi resolutsioonid moodustavad käesoleva määruse üldise poliitikaraamistiku käesoleva määruse kohaste liidu programmide koostamiseks ja rakendamiseks, järgides samas isevastutuse põhimõtet.

2. Käesoleva määruse kohase liidu toetuse prioriteetide määramise ja artikli 2 lõikes 3 esitatud edusammude hindamise peamiseks lähtepunktiks on partnerriikide ja liidu vahelised kahe- ja mitmepoolsed, sealhulgas vajadusel idapartnerluse ja Euroopa naabruspoliitika lõunamõõtmel raames ühiselt kokku lepitud tegevuskavad või muud võrdväärsed dokumendid, nagu assotsieerimiskavad.
3. Liidu ja partnerriikide vaheliste lõikes 1 sätestatud lepingute puudumise korral võib liit käesoleva määruse kohaselt toetust anda juhul, kui see on otstarbekas liidu poliitika eesmärkide saavutamiseks, ning programmid koostatakse nende eesmärkide alusel vastava riigi vajadusi arvestades.

Artikkel 4

Diferentseerimine, partnerlus ja kaasrahastamine

1. Igale partnerriigile kooskõlas artikli 6 lõikega 1 antav käesoleva määruse kohane liidu toetus on stiimulipõhine ning selle vorm ja summa on diferentseeritud, võttes arvesse kõiki allpool loetletud elemente, mis kajastavad partnerriigi:
 - a) vajadusi, kasutades selliseid näitajaid nagu rahvaarv ja arengutase;
 - b) pühendumist ühiselt kokkulepitud poliitiliste, majanduslike ja sotsiaalsete reformide eesmärkide elluviimisele ning selles osas tehtud edusamme;

- c) pühendumist tõelise ja jätkusuutliku demokraatia ülesehitamisele ning sellealaseid edusamme;
- d) partnerlust liiduga, sealhulgas partnerluse ambitsioonikuse taset;
- e) käesoleva määruse kohase liidu toetuse vastuvõtuvõimet ja võimalikku mõju.

Seda toetust kajastatakse artiklis 7 osutatud mitmeaastastes programmdokumentides.

2. Pärast artiklis 7 kirjeldatud programmdokumentide vastuvõtmist ja ilma et see mõjutaks muid käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud elemente, kohandatakse partnerriikidele pakutavate vabade vahendite osa eelkõige vastavalt nende edusammudele tõelise ja jätkusuutliku demokraatia ülesehitamisel ja tõhustamisel ning kokkulepitud poliitiliste, majanduslike ja sotsiaalsete reformide eesmärkide elluviimisel, kooskõlas motiveerimisel põhineva lähenemisviisiga.

Mitut riiki hõlmavate katusprogrammide puhul määratakse kõnealune osa kindlaks vastavalt partnerriikide edusammudele tõelise ja jätkusuutliku demokraatia ülesehitamisel, võttes samuti arvesse nende edusamme selle eesmärgi saavutamiseks kokku lepitud reformide läbiviimisel.

Partnerriikide edusamme hinnatakse regulaarselt, eelkõige Euroopa naabruspoliitika eduaruannete abil, mis sisaldavad suundumusi võrdluses eelmiste aastatega.

Toetuse andmine võidakse läbi vaadata tõsiste või püsivate tagasiminekute korral.

3. Seda motiveerimisel põhinevat lähenemisviisi ei rakendata kodanikuühiskonna, inimestevaheliste kontaktide, sealhulgas kohalike omavalitsuste vahel tehtava koostöö, inimõiguste tagamise parandamise või kriisiga seotud tugimeetmete toetamisele. Tõsiste või püsivate tagasiminekuete korral võib kõnealust toetust suurendada.
4. Käesoleva määruse kohase motiveerimisel põhineva lähenemisviisi teemal toimub Euroopa Parlamendis ja nõukogus regulaarne arutelu.
5. Käesoleva määruse kohane liidu toetus määratakse partnerluses toetusesaajatega. Selline partnerlus hõlmab vajaduse korral liidu toetuse ettevalmistamises, rakendamises ja seires järgnevaid sidusrühmi:
 - a) valitsusasutused ja kohalikud omavalitsused ja
 - b) kodanikuühiskonna organisatsioonid;sealhulgas konsulteerides ja võimaldades ajakohast juurdepääsu asjakohasele teabele, mis võimaldab neid kõnealuses protsessis olulist rolli etendada.

6. Üldjuhul kaasrahastavad partnerriigid ja muud osalevad riigid käesoleva määruse kohast liidu toetust riiklikest rahalistest vahenditest, toetusesaajate vahenditest või muudest allikatest. Kaasrahastamise nõudest võidakse loobuda nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ning kui see on vajalik kodanikuühiskonna ja valitsusväliste organisatsioonide, eelkõige väikeste kodanikuühiskonna organisatsioonide arengu toetamiseks, ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL, Euratom) nr 966/2012¹ sätestatud muude tingimuste kohaldamist.

Artikkel 5

Sidusus ja rahastamise koordineerimine

1. Käesoleva määruse rakendamisel tagatakse sidusus liidu välistegevuse kõikide valdkondadega, samuti liidu muude asjakohaste poliitikavaldkondadega. Selleks peavad käesoleva määruse kohaselt rahastatavad meetmed, sh Euroopa Investeerimispanka (EIP) hallatavad meetmed tuginema artikli 3 lõigetes 1 ja 2 osutatud koostööpoliitika dokumentidele, samuti liidu erihuvidele, poliitika prioriteetidele ja strateegiatele. Sellised meetmed peavad järgima kohustusi, mis on võetud mitmepoolsete lepingutega ja rahvusvaheliste konventsioonidega, mille osalised liit ja partnerriigid on.
2. Liit, liikmesriigid ja Euroopa Investeerimispank peavad tagama sidususe käesoleva määruse kohase toetuse ning liidu, liikmesriikide ja Euroopa finantseerimisasutuste antava muu toetuse vahel.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT L 298, 26.10.2012, lk 1).

3. Liit ja liikmesriigid tagavad oma asjakohaste toetusprogrammide koordineerimise, et parandada tõhusust ja tulemuslikkust toetuse andmisel ja poliitilise dialoogi pidamisel ning vältida rahastamise kattuvust kooskõlas kehtestatud suunistega tegevuse koordineerimise tugevdamiseks välisabi valdkonnas ning poliitika ja menetluste ühtlustamiseks. Koordineerimine hõlmab korrapäraseid konsultatsioone ja asjakohase teabe sagedast vahetamist toetustsükli erinevate etappide vältel, eelkõige praktilisel tasandil. Alati, kui see on võimalik ja asjakohane, rakendatakse ühisprogramme. Kui seda ei ole võimalik saavutada, kaalutakse kõrgeimal tasemel koordineerituse tagamiseks muid meetmeid, näiteks delegeeritud koostööd ja vahendite üleandmise kokkuleppeid.

Komisjon annab ühisprogrammide liikmesriikidega aru määruse (EL) nr .../2014* artiklis 17 nimetatud aruandes ning lisab soovitusel nendel juhtumitel, kui ühisprogrammide eesmärke täiel määral ei saavutatud.

4. Liit võtab koos liikmesriikidega vajalikud meetmed, sealhulgas peab programmitöö varajases etapis konsultatsioone, et tagada täiendavus, nõuetekohane koordineerimine ja koostöö mitmepoolsete ja piirkondlike organisatsioonide ja üksustega, kaasa arvatud Euroopa finantseerimisasutused, rahvusvahelised finantseerimisasutused, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni asutused, fondid ja programmid, erasektori ja poliitilised sihtasutused ning liiduvälised rahastajad.
5. Artikli 7 lõigetes 2 ja 3 nimetatud dokumentides viidatakse nii palju kui võimalik muude liidu rahastajate tegevusele.

* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 130/13 (2011/0415 (COD)) sisalduva määruse number.

II JAOTIS

SIHTPROGRAMMIDE KOOSTAMINE JA RAHALISTE VAHENDITE ERALDAMINE

Artikkel 6

Programmide liigid

1. Käesoleva määruse kohase liidu toetuse aluseks võetakse järgmine:
 - a) kahepoolsed programmid, mis hõlmavad liidu toetust ühele partnerriigile;
 - b) idapartnerluse ja Euroopa naabruspoliitika lõunamõõtme prioriteetidel põhinevad mitut riiki hõlmavad programmid, millega käsitletakse kõigile või mitmele partnerriigile ühiseid probleeme ning võetakse arvesse Vahemere Liidu kontekstis tehtavat tööd ning piirkondlikku ja allpiirkondlikku koostööd põhiliselt kahe või enama partnerriigi vahel, sealhulgas ka põhjamõõtme ja Musta mere sünergia raames. See võib kooskõlas artikli 1 lõikega 3 hõlmata Venemaa Föderatsiooni;
 - c) piiriülese koostöö programmid, mis käsitlevad koostööd ühelt poolt ühe või mitme liikmesriigi vahel ja teiselt poolt ühe või mitme partnerriigi ja/või Venemaa Föderatsiooni vahel („muud piiriüleses koostöös osalevad riigid”) ning mida rakendatakse piirkondades, mis külgnevad nende ühisosaga liidu välispiirist.

2. Käesoleva määruse kohase liidu toetuse prioriteedid on kindlaks määratud II lisas.
3. Käesoleva määruse kohast liidu toetust rakendatakse kooskõlas määrusega (EL) nr .../2014* ning käesoleva määruse artikli 6 lõike 1 punkti c kohaste programmide puhul ka kooskõlas rakenduseeskirjadega, millega nähakse ette käesoleva määruse artiklis 12 osutatud piiriülese koostöö erisätted.

Artikkel 7

Programmide koostamine ja rahaliste vahendite soovituslik jaotus riigi ja mitut riiki hõlmavate sihtprogrammide puhul

1. Riikide programmide rahaliste vahendite soovituslik jaotus määratakse kindlaks artikli 4 lõikes 1 esitatud kriteeriumide alusel.
2. Riikides, kus käesoleva määruse artikli 3 lõikes 2 viidatud dokumendid on olemas, kohaldatakse kõikehõlmavat mitmeaastast ühtset toetusraamistikku kooskõlas määruse (EL) nr .../2014* artikli 16 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega. Nimetatud raamistiku raames:
 - a) vaadatakse läbi poliitikaraamistikuga seoses tehtud edusammud ja eelnevalt kokku lepitud eesmärkide saavutamine ning tehakse kokkuvõtte liidu ja partnerriigi suhetest, võttes sealhulgas arvesse partnerriigi ambitsioonikuse taset partnerluses liiduga;

* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 130/13 (2011/0415 (COD)) sisalduva määruse number.

- b) määratakse kindlaks liidu toetuse eesmärgid ja prioriteetid, mis valitakse peamiselt välja käesoleva määruse artikli 3 lõikes 2 osutatud dokumentides ja partnerriikide strateegiates või kavades sisalduvate hulgast, kui need strateegiad või kavad on kooskõlas üldise poliitikaraamistikuga, ning mille puhul on vajadus toetuse järele leidnud liidu korrapärase hindamise käigus kinnitust;
- c) määratakse kindlaks soovitud tulemused, ning
- d) määratakse kindlaks prioriteetide järgi jaotatud rahastamise kavandatud tase.

Iga ühtse toetusraamistiku kavandatud rahaeraldised esitatakse vahemikuna, mille ulatus ei ületa 20 % nimetatud eraldisest.

Ühtse toetusraamistiku kestus vastab põhimõtteliselt käesoleva määruse artikli 3 lõikes 2 osutatud asjakohase dokumendi kestusele.

3. Riikides, kus käesoleva määruse artikli 3 lõikes 2 osutatud dokumendid ei ole kasutusel, kohaldatakse strateegiat ja mitmeaastast sihtprogrammi sisaldavat kõikehõlmavat programmdokumenti kooskõlas määruse (EL) nr .../2014* artikli 16 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega. Sellega:

- a) määratletakse liidu tegevusstrateegia, tuginedes vastava riigi olukorra analüüsile, vastava riigi ja liidu vahelistele suhetele ning partnerriikide strateegiatele või kavadele, kui nimetatud strateegiad või kavad on kooskõlas üldise poliitikaraamistikuga;

* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 130/13 (2011/0415 (COD)) sisalduva määruse number.

- b) määratakse kindlaks liidu toetuse eesmärgid ja prioriteedid;
- c) määratakse kindlaks soovitud tulemused, ning
- d) määratakse kindlaks prioriteetide järgi jaotatud rahastamise soovituslik tase.

Kaasnevate rahaeraldiste soovituslik jaotus esitatakse vahemikena, mis ei ületa 20 %.
Programmdokumendi mitmeaastane kestus peab olema asjakohane.

4. Mitut riiki hõlmavate programmide puhul kohaldatakse strateegiat ja mitmeaastast sihtprogrammi sisaldavat kõikehõlmavat programmdokumenti kooskõlas määruse (EL) nr .../2014* artikli 16 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega. Sellega:

- a) sätestatakse liidu toetuse saamisel piirkonna või allpiirkonna suhtes kehtivad eesmärgid ja prioriteedid, lähtudes vajaduse korral prioriteetidest, mille kasuks on otsustatud idapartnerluse või Vahemere Liidu raames;
- b) määratakse kindlaks soovitud tulemused, ning
- c) määratakse kindlaks prioriteetide järgi jaotatud rahastamise soovituslik tase.

Mitut riiki hõlmavate programmide rahaliste vahendite soovituslik jaotus määratakse kindlaks läbipaistvate ja objektiivsete kriteeriumide alusel.

Programmdokumendi mitmeaastane kestus peab olema asjakohane.

* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 130/13 (2011/0415 (COD)) sisalduva määruse number.

5. Ühtse toetusraamistiku dokumendid vaadatakse vajaduse korral läbi, sealhulgas võttes arvesse asjakohaseid liidu perioodilisi aruandeid ning partnerriikidega sõlmitud lepingute kohaselt loodud ühisasutuste tööd, ning neid võidakse muuta kooskõlas määruse (EL) nr .../2014* artikli 16 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega. Käesoleva artikli lõigetes 3 ja 4 osutatud programmdokumendid vaadatakse läbi vahekokkuvõtte tegemiseks või vastavalt vajadusele ning neid võidakse muuta kooskõlas sama menetlusega.
6. Selleks, et hõlbustada artikli 4 lõikes 2 osutatud motiveerimisel põhineva lähenemisviisi rakendamist, antakse ligikaudu 10 % suurune summa artikli 17 lõikes 1 sätestatud rahastamispaketist mitut riiki hõlmavatele katusprogrammidele, mis täiendavad artikli 7 lõigetes 2 ja 3 osutatud riigile eraldatavaid rahalisi vahendeid. Asjaomastes komisjoni otsustes, millega luuakse need katusprogrammid, määratakse kindlaks need riigid, mis võivad saada rahaeraldise, kusjuures eraldatavad summad otsustatakse hiljem selle põhjal, kuidas tehakse edusamme tõelise ja jätkusuutliku demokraatia saavutamisel ja selle eesmärgi saavutamiseks kokku lepitud reformieesmärkide rakendamisel.
7. Juhul kui liidu ja partnerriikide ühistes huvides on vaja võtta tõhusamaid meetmeid sellistes valdkondades nagu riikidevaheline koostöö ja võrkudevahelised ühendused, võib käesoleva määruse kohase rahastamise vahendid ühendada asjakohaste liidu määruste kohaste muude vahenditega. Sellisel juhul otsustab komisjon, millist ühtset eeskirjakogu rakendamisel tuleb kohaldada.

* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 130/13 (2011/0415 (COD)) sisalduva määruse number.

8. Liikmesriigid osalevad programmide koostamise protsessis vastavalt määruse (EL) nr .../2014* artikli 16 lõikele 3. Need liikmesriigid ja muud rahastajad, kes on võtnud kohustuse kavandada oma toetust liiduga ühiselt, kaasatakse eriti aktiivselt. Programmdokumendid võivad vajaduse korral hõlmata ka nende rahalist osalust.
9. Kui liikmesriigid ja muud rahastajad on võtnud kohustuse kavandada ühiselt toetust, võib ühine mitmeaastane programmdokument asendada ühtset toetusraamistikku ning lõigetes 3 ja 4 osutatud programmdokumente, tingimusel et see vastab kõnealustes lõigetes kehtestatud nõuetele.
10. Kriisiolukordades või olukordades, mis kujutavad endast ohtu demokraatialle, õigusriigile, inimõigustele ja põhivabadustele, või loodusõnnetuste või inimtegevusest tingitud õnnetuste korral võib programmdokumendid erakorraliselt läbi vaadata. Selline erakorraline läbivaatamine tagab liidu poliitika, käesoleva määruse kohase liidu toetuse ja muude liidu välistegevuse rahastamisvahendite kohase toetuse vahelise sidususe säilimise. Erakorraline läbivaatamine võib viia muudetud programmdokumentide vastuvõtmiseni. Sellisel juhul saadab komisjon muudetud programmdokumendid teavitamise eesmärgil Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühe kuu jooksul nende vastuvõtmisest.
11. Mis tahes programmitöös või programmide läbivaatamises, mis leiab aset pärast määruse (EL) nr .../2014* artiklis 17 osutatud vaheläbivaatuse aruande avaldamist, võetakse arvesse selle aruande tulemusi, leide ja järeldusi.

* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 130/13 (2011/0415 (COD)) sisalduva määruse number.

III JAOTIS

PIIRIÜLENE KOOSTÖÖ

Artikkel 8

Geograafiline toetuskõlblikkus

1. Artikli 6 lõike 1 punktis c osutatud piiriülese koostöö programmide aluseks võivad olla:
 - a) liikmesriikide ja muude piiriüleses koostöös osalevate riikide vahel kulgevate maapiiride ääres asuvad ühise statistiliste territoriaalüksuste liigituse (NUTS) 3. tasandi või samaväärse tasandi territoriaalüksused, ilma et see piiraks koostöömeetmete sidususe ja järjepidevuse tagamiseks vajalike võimalike kohanduste tegemist ja kooskõlas artikli 9 lõikega 4;
 - b) liikmesriikide ja muude piiriüleses koostöös osalevate riikide vahel kulgevate merepiiride ääres asuvad NUTS 3. tasandi või samaväärse tasandi territoriaalüksused, mis asuvad üksteisest kõige rohkem 150 km kaugusel, ilma et see piiraks koostöömeetmete sidususe ja järjepidevuse tagamiseks vajalike võimalike kohanduste tegemist;
 - c) liikmesriikide ja muude piiriüleses koostöös osalevate riikide ühise mere vesikonna ääres asuvad NUTS 2. tasandi või samaväärse tasandi territoriaalüksused.

2. Praeguste koostöökavade jätkuvuse tagamiseks ja muudel põhjendatud juhtudel ning selleks, et aidata kaasa programmi eesmärkide täitmisele, võidakse lõikes 1 osutatud territoriaalüksustega külgnevatel territoriaalüksustel lubada osaleda piiriüleses koostöös. Tingimused, mille alusel külgnevad territoriaalüksused võivad koostöös osaleda, sätestatakse ühistes rakendusprogrammides.
3. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võidakse koostöösse kaasata liikmesriikide või muude piiriüleses koostöös osalevate riikide suuremad sotsiaalsed, majanduslikud ja kultuurilised keskused, mis ei külgne toetuskõlblike territoriaalüksustega, tingimusel et nende osalus aitab kaasa programmdokumendis sätestatud eesmärkide täitmisele. Tingimused, mille alusel sellised keskused võivad koostöös osaleda, sätestatakse ühistes rakendusprogrammides.
4. Kui programmid on koostatud lõike 1 punkti b kohaselt, võib komisjon kokkuleppel osalejatega teha ettepaneku geograafilise toetuskõlblikkuse laiendamiseks kogu NUTS 2. tasandi territoriaalüksusele, mille alal NUTS 3. tasandi territoriaalüksus asub.
5. Piiriülese koostööga püütakse järgida olemasolevate ja tulevaste makropiirkondlike strateegiate eesmäärke.

Artikkel 9

Programmide koostamine ja rahaliste vahendite eraldamine piiriüleses koostöös

1. Programmdokumendi koostamisel tuleb määratleda järgmised aspektid:
 - a) piiriülese koostöö strateegilised eesmärgid ning kõnealuse koostöö prioriteetidid ja oodatavad tulemused;
 - b) loodavate ühiste rakendusprogrammide loetelu;
 - c) vahendite iga-aastane soovituslik jaotus artikli 8 lõike 1 punktides a ja b osutatud maismaa- ja merepiire hõlmavate programmide ning artikli 8 lõike 1 punktis c osutatud merevesikonda hõlmavate programmide vahel;
 - d) mitmeaastaste assigneeringute soovituslik jaotus igale ühisele rakendusprogrammile;
 - e) territoriaalüksused, kellel on lubatud osaleda igas ühises rakendusprogrammis, ning artikli 8 lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud territoriaalüksused ja keskused;
 - f) asjakohasel juhul rahaliste vahendite soovituslik jaotus, et toetada horisontaalsete suutlikkuse suurendamise meetmeid ning võrgustiku ja kogemuste vahetamise programme;
 - g) rahalised vahendid riikidevahelistele programmidele, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1299/2013¹ kohaselt ning milles partnerriigid ja/või Venemaa Föderatsioon osalevad.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1299/2013 erisätete kohta, milles käsitletakse Euroopa Regionaalarengu Fondist toetuse andmist seoses eesmärgiga „Euroopa territoriaalne koostöö” (ELT L 347, 20.12.2013, lk 259).

Programmdokument hõlmab seitsmeaastast ajavahemikku ning komisjon võtab selle vastu kooskõlas määruse (EL) nr .../2014* artikli 16 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega. See vaadatakse vahepeal või vajaduse korral üle ning seda võidakse muuta kooskõlas nimetatud menetlusega.

2. Ühiseid rakendusprogramme kaasrahastab ERDF. ERDFi kogu rahaline osalus määratakse kindlaks määruse (EL) nr 1299/2013 artikli 4 lõike 4 kohaselt. Käesolevat määrust kohaldatakse nimetatud rahalise osaluse kasutamisel.
3. Määrusega (EL) nr .../2014** loodud ühinemiseelse abi rahastamisvahendist võidakse kaasrahastada ühiseid rakendusprogramme, milles osalevad kõnealuse määruse I lisas nimetatud toetusesaajad. Nimetatud kaasrahastuse kasutamisel kohaldatakse käesoleva määruse sätteid.
4. Rahaliste vahendite suunav jaotus ühistele rakendusprogrammidele tugineb objektiivsetele kriteeriumidele, eelkõige artikli 8 lõike 1 punktides a, b ja c kindlaks määratud toetuskõlblike territoriaalüksuste elanikkonna arvule. Rahaeraldiste soovitusliku jaotuse kindlaks määramisel võib teha kohandusi, et kajastuks vajadus ERDFi rahalise osaluse ja käesoleva määruse alusel moodustuva rahalise osaluse vahelise tasakaalu järele ning et kajastuksid ka muud koostöö intensiivsust mõjutavad tegurid, näiteks piirialade eritunnused ning suutlikkus hallata ja kasutada liidu toetust.

* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 130/13 (2011/0415(COD)) sisalduva määruse number.

** Väljaannete talitus: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 123/13 (2011/040 (COD)) sisalduva määruse number.

Artikkel 10

Ühised rakendusprogrammid

1. Piiriülest koostööd tehakse mitmeaastaste ühiste rakendusprogrammide raames, mis hõlmavad koostööd piiri või piiride rühma osas ning mitmeaastaseid meetmeid, mille aluseks on ühtne prioriteetide kogum ning mida võib rakendada liidu toetuse abil. Ühiste rakendusprogrammide aluseks on artikli 9 lõikes 1 osutatud programmdokument. Rakendusprogrammid sisaldavad artikli 11 lõikes 2 ja artikli 12 lõikes 2 osutatud elemente hõlmavate haldus- ja kontrollisüsteemide kokkuvõtvat kirjeldust.
2. Maismaa- ja merepiire hõlmavad ühised rakendusprogrammid luuakse eraldi iga asjakohase territoriaalse tasandi piiri jaoks ning need hõlmavad toetuskõlblikke territoriaalüksusi, mis asuvad ühes või mitmes liikmesriigis ja ühes või mitmes muus piiriüleses koostöös osalevas riigis.
3. Merevesikondade ümbrust hõlmavad ühised rakendusprogrammid on mitmepoolsed ja need luuakse asjakohasel territoriaalsel tasandil ning need hõlmavad toetuskõlblikke territoriaalüksusi, mis asuvad ühise merevesikonna ääres, mis kuulub mitmele partnerriigile, kelle hulka kuulub vähemalt üks liikmesriik ja üks muu piiriüleses koostöös osalev riik. Need võivad hõlmata kahepoolseid meetmeid, millega toetatakse koostööd ühe liikmesriigi ja ühe muu piiriüleses koostöös osaleva riigi vahel.

4. Ühe aasta jooksul alates artikli 9 lõikes 1 osutatud programmdokumendi kinnitamisest ja pärast rakenduseeskirjade, milles kehtestatakse piiriülese koostöö rakendamise erisätteid, vastuvõtmist esitavad osalevad riigid ühiselt komisjonile ettepanekud ühiste rakendusprogrammide kohta. Komisjon võtab rakenduseeskirjades kindlaks määratud tähtaja jooksul iga ühise rakendusprogrammi vastu pärast seda, kui on hinnanud selle vastavust käesolevale määrusele, programmdokumendile ja rakenduseeskirjadele. Komisjon esitab ühised rakendusprogrammid Euroopa Parlamendile ja liikmesriikidele teadmiseks ühe kuu jooksul alates nimetatud programmide vastuvõtmisest.
5. Ühine rakendusprogramm võib hõlmata alasid, mis asuvad muudes riikides kui liikmesriigid või muudes piiriüleses koostöös osalevates riikides ning mis külgnevad artikli 8 lõike 1 punktides a ja b määratletud toetuskõlblike aladega või asuvad ühise merevesikonna ääres, kus on loodud ühine rakendusprogramm, ning need alad võivad kasutada käesoleva määruse kohast liidu toetust artikli 9 lõikes 1 osutatud programmdokumendis sätestatud tingimustel.
6. Komisjon ja osalevad riigid võtavad asjakohaseid meetmeid, millega tagatakse, et käesoleva määruse kohaselt loodud piiriülese koostöö programmid, eelkõige seoses merevesikonnaga, ja määruse (EL) nr 1299/2013 kohaselt loodud riikidevahelised koostööprogrammid ning geograafiliselt osaliselt kattuvad programmid oleksid üksteist täiendavad ja tugevdavad.

7. Ühiseid rakendusprogramme võidakse muuta partnerriikide või komisjoni algatusel järgmistel põhjustel:
- a) muudatused koostööprioriteetides või sotsiaalses ja majanduslikus arengus;
 - b) vastavate meetmete rakendamise tulemused ning seire- ja hindamisprotsessi tulemused;
 - c) vajadus saadaolevate rahaliste vahendite kohandamise ja ressursside ümbersuunamise järele.
8. Hiljemalt ühiste rakendusprogrammide vastuvõtmisele järgneva kalendriaasta lõpuks sõlmib komisjon rahastamislepingu muude piiriüleses koostöös osalevate riikidega. Rahastamisleping sisaldab ühise rakendusprogrammi elluviimiseks vajalikke õigusnorme ning selle võivad allkirjastada ka muud partnerriigid ja artikli 12 lõike 2 punktis c osutatud korraldusasutus või riik, kus asub korraldusasutus.
- Vajaduse korral sõlmitakse partnerriikide ja korraldusasutuse vahel kokkulepe, näiteks vastastikuse mõistmise memorandum, milles sätestatakse asjaomaste riikide konkreetsed rahalised kohustused ja programmi rakendamise kord, sealhulgas nende ülesanded juhtimise ja haldamise alal ning nende kohustused.

9. Rohkem kui ühte muud piiriüleses koostöös osalevat riiki hõlmav ühine rakendusprogramm koostatakse juhul, kui rahastamislepingu allkirjastab vähemalt üks muu piiriüleses koostöös osalev riik. Vastuvõetud programmiga hõlmatud muud piiriüleses koostöös osalevad riigid võivad sellega ühineda igal ajal, allkirjastades selleks rahastamislepingu.
10. Kui osalev riik otsustab ühist rakendusprogrammi kaasrahastada, täpsustatakse selles kaasrahastuse andmise, kasutamise, seire ja auditeerimise kord ning vajalikud kaitsemeetmed. Asjaomase rahastamislepingu allkirjastavad kõik partnerriigid ja ühise rakendusprogrammi korraldusasutus või riik, kus asub korraldusasutus.
11. Ühistes rakendusprogrammides võidakse näha ette ka rahaline osalus finantsinstrumentidest ja finantsinstrumentidele, millega võidakse ühendada toetusi, tingimusel et järgitakse nimetatud vahenditele kehtestatud reegleid ja et see aitab saavutada nimetatud programmide prioriteete.
12. Partnerluse põhimõtet järgides valivad osalevad riigid ja, kui see on kohaldatav, nende kohalikud omavalitsused ühiselt välja liidu toetust saavad meetmed, mis on kooskõlas ühise rakendusprogrammi prioriteetide ja meetmetega.

13. Teatavatel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, kui
- a) ühist rakendusprogrammi ei ole võimalik esitada partnerriikide vahelistes suhetes või liidu ja muu piiriüleses koostöös osaleva riigi vahelistes suhetes tekkinud probleemide tõttu;
 - b) ühist rakendusprogrammi ei saa osalevate riikide vahelistes suhetes esile kerkivate probleemide tõttu rakendada;
 - c) osalevad riigid ei ole komisjonile ühist rakendusprogrammi hiljemalt 30. juuniks 2017 ikka veel esitanud või
 - d) ükski programmi piiriüleses koostöös osalev muu riik ei ole programmi vastuvõtmisele järgneva aasta lõpuks allkirjastanud asjakohast rahastamislepingut,
- astub komisjon vajalikke samme pärast konsultatsioone asjaomase liikmesriigiga / asjaomaste liikmesriikidega, et asjaomane liikmesriik / asjaomased liikmesriigid saaks(id) kasutada ühisele rakendusprogrammile suunatud ERDFi rahalisi vahendeid määruse (EL) nr 1299/2013 artikli 4 lõigete 7 ja 8 kohaselt.
14. Piiriülese koostöö meetmeid või programme hõlmavad eelarvekohustused, mis kestavad üle ühe eelarveaasta, võib jaotada mitut aastat hõlmavateks iga-aastasteks osamakseteks.

Artikkel 11

Ühiste rakendusprogrammide haldamine

1. Ühiste rakendusprogrammide elluviimisel kasutatakse tavaliselt eelarve täitmist koostöös liikmesriikidega. Osalevad riigid võivad aga teha ettepaneku, et programm viiakse ellu kaudse eelarve täitmise kaudu, mida teostaks määruses (EL, Euratom) nr 966/2012 nimetatud üksus kooskõlas käesoleva määruse artikli 12 lõikes 2 osutatud rakenduseeskirjadega.
2. Komisjon veendub saadaoleva teabe põhjal, et liikmesriik (eelarve täitmise korral koostöös liikmesriikidega) või piiriüleses koostöös osalev muu riik või rahvusvaheline organisatsioon (kaudse eelarve täitmise korral) on võtnud kasutusele haldus- ja kontrollisüsteemid ja kasutab haldus- ja kontrollisüsteeme, mis vastavad määrusele (EL, Euratom) nr 966/2012, käesolevale määrusele ja selle rakenduseeskirjadele, millele on osutatud käesoleva määruse artikli 12 lõikes 2.

Liikmesriigid, muud piiriüleses koostöös osalevad riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid tagavad oma haldus- ja kontrollisüsteemide tõhusa toimimise, nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse ning usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimise. Nad vastutavad programmide haldamise ja kontrollimise eest.

Komisjon võib paluda liikmesriigil või muul piiriüleses koostöös osaleval riigil või rahvusvahelisel organisatsioonil uurida komisjonile esitatud kaebust käesoleva jaotise alusel toetust saava tegevuse valimise või viljelemise või haldus- ja kontrollisüsteemi toimimise kohta.

3. Selleks et ühiseid rakendusprogramme oleks võimalik asjakohaselt rakendamiseks ette valmistada, on kulutused, mis on tehtud pärast ühiste rakendusprogrammide esitamist komisjonile, rahastamiskõlblikud alates 1. jaanuarist 2014.
4. Kui rahastamiskõlblikkust on määruse (EL) nr .../2014* artikli 8 lõike 7 kohaselt piiratud, on käesoleva artikli lõikes 1 osutatud üksusel, kes võib alata pakkumiskutseid ja hankeid, lubatud käsitada mitterahastamiskõlblike riikide pakkujaid, taotlejaid ja kandidaate rahastamiskõlblikena määruse (EL) nr .../2014* artikli 8 lõike 2 ja artikli 9 lõike 3 kohaselt.

Artikkel 12

Piiriülese koostöö rakenduseeskirjad

1. Rakenduseeskirjad, millega sätestatakse erisätted käesoleva jaotise rakendamiseks, võetakse vastu kooskõlas määruse (EL) nr .../2014* artikli 16 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 130/13 (2011/0415 (COD)) sisalduva määruse number.

2. Rakenduseeskirjadega kaetud küsimused hõlmavad üksikasjalikke sätteid, milles käsitletakse muu hulgas järgmist:
- a) kaasrahastamise määr ja meetodid;
 - b) ühiste rakendusprogrammide sisu, koostamine, muutmine ja lõpetamine;
 - c) programmidega seotud struktuuride (näiteks ühisseire komitee, korraldusasutus ja ühine tehniline sekretariaat) roll ja ülesanded, sealhulgas nende staatus, tõhus identifitseerimine, aruandluskohustus ja vastutusosalad, haldus- ja kontrollisüsteemide kirjeldus, liidu toetuse tehnilise haldamise ja finantsjuhtimise tingimused, sealhulgas kulude rahastamiskõlblikkus;
 - d) sissenõudmismenetlused kõigis osalevates riikides;
 - e) seire ja hindamine;
 - f) nähtavus ja teavitustegevus;
 - g) määruse (EL) nr .../2014* artikli 6 lõikes 2 osutatud eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega ja kaudne eelarve täitmine.

* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 130/13 (2011/0415 (COD)) sisalduva määruse number.

IV JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 13

Volituste delegeerimine

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 14 vastu delegeeritud õigusakte II lisa muutmiseks. Eelkõige pärast vaheläbivaatuse aruande avaldamist ja selles esitatud soovitudele tuginedes võtab komisjon 31. märtsiks 2018 vastu delegeeritud õigusakti, millega muudetakse II lisa.

Artikkel 14

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklis 13 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile kuni 31. detsembrini 2020.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 13 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Artikli 13 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 15

Komitee

Komisjoni abistab Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi komitee. Kõnealune komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

Artikkel 16

Artikliga 1 hõlmamata kolmanda riigi osalemine

1. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ning liidu rahastamise sidususe ja tõhususe tagamiseks või piirkondliku või piirkondadevahelise koostöö edendamiseks võib komisjon juhtumipõhiselt otsustada kooskõlas määruse (EL) nr .../2014* artikliga 2 laiendada konkreetsete meetmete rahastamiskõlblikkust riikidele, territooriumidele ja aladele, mida muidu rahastada ei saaks.

Olenemata määruse (EL) nr .../2014* artikli 8 lõikest 1 võivad vastavate riikide, territooriumide ja alade füüsilised ja juriidilised isikud nende meetmete rakendamise menetlustes osaleda.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 nimetatu võimaldamiseks võib artiklis 7 osutatud programmdokumenti lisada vastava sätte.

Artikkel 17

Rahastamispakett

1. Rahastamispakett käesoleva määruse rakendamiseks ajavahemikul 2014–2020 on 15 432 634 000 eurot jooksevhindades. Kuni 5 % sellest eraldatakse artikli 6 lõike 1 punktis c osutatud piiriülese koostöö programmidele.

* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 130/13 (2011/0415 (COD)) sisalduva määruse number.

2. Euroopa Parlament ja nõukogu kinnitavad iga-aastased assigneeringud mitmeaastase finantsraamistiku piires.
3. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1288/2013¹ artikli 18 lõikega 4, eraldatakse soovituslik summa 1 680 000 000 eurot välistegevuse rahastamisvahenditest (nimelt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr .../2014^{2*} loodud arengukoostöö rahastamisvahend, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend, määrusega (EL) nr .../2014^{**} loodud ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA II) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr .../2014^{3***} loodud Euroopa partnerluse rahastamisvahend), et toetada õpirände meetmeid partnerriikidesse või partnerriikidest määruse (EL) nr 1288/2013 tähenduses, ning koostööd ja poliitilist dialoogi nende riikide asutuste, institutsioonide ja organisatsioonidega. Kõnealuste rahaliste vahendite kasutamisel kohaldatakse määrust (EL) nr 1288/2013.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1288/2013, millega luuakse „Erasmus+“: liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm ning tunnistatakse kehtetuks otsused nr 1719/2006/EÜ, nr 1720/2006/EÜ ja nr 1298/2008/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 50).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) nr .../2014, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend aastateks 2014-2020 (ELT L ...).

* Väljaannete talitus: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 127/13 (2011/0406 (COD)) sisalduva määruse number ja pealkiri ning joonealusesse märkusesse selle kuupäev ja ELT avaldamisviide.

** Väljaannete talitus: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 123/13 (2011/0404 (COD)) sisalduva määruse number.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) nr .../2014, millega luuakse partnerluse rahastamisvahend koostööks kolmandate riikidega (ELT L ...).

*** Väljaannete talitus: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 128/13 (2011/0411 (COD)) sisalduva määruse number ja pealkiri ning joonealusesse märkusesse selle kuupäev ja ELT avaldamisviide.

Rahastamine toimub kahe mitmeaastase eraldise kaudu, millest esimene katab programmi esimesed neli aastat ja teine ülejäänud kolm aastat. Kõnealused rahaeraldised kajastuvad käesolevas määruses sätestatud mitmeaastases suunavas programmitöös kooskõlas kindlakstehtud asjaomaste riikide vajaduste ja prioriteetidega. Rahaeraldised võib kooskõlas liidu välistegevuse prioriteetidega läbi vaadata mõjuvate ettenägematute asjaolude või oluliste poliitiliste muutuste korral.

Artikkel 18

Euroopa välisteenistus

Käesolevat määrust kohaldatakse kooskõlas otsusega 2010/427/EL.

Artikkel 19

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2020.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

I LISA

Artiklis 1 osutatud partnerriigid on järgmised:

Alžeeria

Armeenia

Aserbaidžaan

Valgevene

Egiptus

Gruusia

Iisrael

Jordaania

Liibanon

Liibüa

Moldova Vabariik

Maroko

okupeeritud Palestiina alad

Süüria

Tuneesia

Ukraina

II LISA

Käesoleva määruse kohase liidu toetuse prioriteetidid

Artiklis 2 sätestatud erieesmärkide saavutamise toetamiseks, võttes arvesse ka artikli 3 lõikes 2 osutatud ühiselt kokku lepitud dokumente, võib liidu rahalisi vahendeid suunata alljärgnevalt käesoleva lisa punktides 1, 2 ja 3 toodud prioriteetidele.

Mõned neist prioriteetidest võivad olla asjakohased rohkem kui ühe programmiliigi puhul. Selle soovitusliku prioriteetide loetelu võimaliku muutmise korral järgitakse ühise vastutuse põhimõtet.

Valdkondadevahelisi küsimusi (sealhulgas tõeline ja jätkusuutlik demokraatia, inimõigused, sooline võrdõiguslikkus ja korruptsioonivastane võitlus ning keskkond) käsitletakse nende prioriteetide raames.

1. Kui see on asjakohane, suunatakse liidu toetus kahepoolsel tasandil muu hulgas järgmistele prioriteetidele:
 - inimõigused, hea valitsemistava ja õigusriik, sealhulgas kohtusüsteemi, avaliku halduse ja julgeolekusektori reform;
 - institutsioonidevaheline koostöö ja suutlikkuse arendamine, sealhulgas liidu sõlmitud lepingute rakendamiseks;
 - toetus kodanikuühiskonna osalejatele ja nende rollile reformiprotsessides ja demokraatiale üleminekul;

- jätkusuutlik ja kaasav majandusareng, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil, ning territoriaalne ühtekuuluvus;
- sotsiaalsektorite arendamine, eelkõige seoses noortega, keskendudes sotsiaalsele õiglusele ja ühetkuuluvusele ning tööhõivele;
- kaubanduse ja erasektori areng, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate toetamine, tööhõive ning laiaulatuslike vabakaubanduspiirkondade rakendamine;
- põllumajandus ja maaelu areng, sealhulgas toiduga kindlustatus;
- loodusvarade jätkusuutlik majandamine;
- energiasektor, keskendudes energiatõhususele ja taastuvenergiatele;
- transport ja infrastruktuur;
- haridus ja oskuste arendamine, sealhulgas kutseharidus ja -õpe;
- liikuvus ja rände haldamine, sealhulgas rändajate kaitse;
- usalduse suurendamine ja muud meetmed, mis aitavad kaasa konfliktide ennetamisele ja lahendamisele, sealhulgas toetus mõjutatud elanikkonnarühmadele ja ülesehitustöö.

Käesolevas punktis esitatud prioriteedid võivad aidata kaasa rohkem kui ühe käesoleva määruse eesmärgi saavutamisele.

2. Kui see on asjakohane, suunatakse liidu toetus mitut riiki hõlmaval tasandil muu hulgas järgmistele prioriteetidele:
- inimõigused, hea valitsemistava ja õigusriik;
 - institutsioonidevaheline koostöö ja suutlikkuse arendamine;
 - piirkondlik koostöö, eelkõige seoses idapartnerluse, Vahemere Liidu ning partnerlusega demokraatia ja ühise heaolu nimel;
 - kõrgharidus ja oskuste arendamine, üliõpilaste ja akadeemiliste töötajate liikuvus, noored ja kultuur;
 - jätkusuutlik majandusareng, kaubandus ja erasektori areng ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate toetamine,
 - energiasektor, sealhulgas energiavõrgustikud;
 - transport ja infrastruktuuride vahelised ühendused;
 - loodusvarade jätkusuutlik majandamine, sealhulgas vesi, keskkonnasäästlik majanduskasv, keskkond ning kliimamuutustega kohanemine ja nende leevendamine;
 - kodanikuühiskonna toetamine;
 - liikuvus ja rände haldamine;

- usalduse suurendamine ja muud meetmed, mis aitavad kaasa konfliktide ennetamisele ja lahendamisele.

Käesolevas punktis esitatud prioriteedid võivad aidata kaasa rohkem kui ühe käesoleva määruse eesmärgi saavutamisele.

3. Kui see on asjakohane, suunatakse liidu toetus piiriülese koostöö programmide kaudu järgmistele prioriteetidele:

- majanduslik ja sotsiaalne areng;
- keskkond, rahvatervis, turvalisus ja julgeolek;
- isikute, kaupade ja kapitali liikuvus.

Käesolevas punktis esitatud prioriteedid kajastavad ühiseid väljakutseid. Need moodustavad raamistiku konkreetsete prioriteetide kindlaksmääramiseks koos piiriüleses koostöös osalevate riikidega. Kodanikuühiskonna organisatsioonid kaasatakse programmide väljatöötamisse ning nad on koos kohalike ja piirkondlike omavalitsustega peamised programmide toetusesaajad.

Rahaeraldised programmide liikide kaupa

Kahepoolsed programmid: kuni 80 %

Mitut riiki hõlmavad programmid: kuni 35 %

Piiriülene koostöö: kuni 5 %
